

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 19.12.2013
Sayı: 229

36189

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Faruk ÇELİK tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ncı ve 99 uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 18/12/2013

Prof. Dr. Hülya GÜVEN
CHP İzmir Milletvekili

Geri kabul anlaşmaları, Avrupa Birliği (AB) üye devletlerinin ve kurumlarının geliştirdiği AB ortak göç politikasında önemli bir yere sahiptir. 1970 ve 1980'li yıllar boyunca "Trevi Grubu" ve "Göç Çalışma Grubu" gibi oluşumlarla ilk adımları atılan Avrupa Toplulukları üyesi devletlerin iltica ve göç alanındaki işbirliği, Avrupa Birliği'nin temellerinin atıldığı 1992 "Maastricht Anlaşması"nda göç ve iltica konusunun, imzacı devletlerin "ortak ilgi alanı" olarak belirlenmesi ile farklı bir aşamaya geçmiştir.

Avrupa Birliği politikalarında göç ve iltica konularının değişimi ile göç politikalarının "dış boyutu" daha fazla vurgulanır olmaktadır. AB'ye yönelik göçün kontrol edilmesinde üçüncü ülkelere sorumluluk yükleyerek "sınır kontrolünü sınırların ötesine taşımak" hedeflemektedir. Dış boyut, Avrupa Birliği'nin üçüncü ülkeler ile gerçekleştireceği bilgi alışverişi ve mekanizmaların kurulması olabileceği gibi ikili ya da çok taraflı anlaşmalar müzakere edilmesini ve imzalanmasını da kapsamaktadır.

Geri kabul anlaşmaları, bu kapsamda, AB'nin dış göç politikalarının çok önemli bir bileşenini oluşturmakta ve kanun ile düzenlenen tek mekanizma olma özelliğini taşımaktadır.

AB'ye yönelik göç hareketlerinde, AB'ye komşu ülke vatandaşlarının yanı sıra, bu ülkeleri transit ülke olarak kullanan üçüncü ülke vatandaşlarının varlığı, AB'nin söz konusu geri kabul anlaşmalarını sadece taraf ülke vatandaşlarının geri kabulü ile sınırlandırmayıp, bu ülkeleri transit ülke olarak kullanan üçüncü ülke vatandaşlarını da anlaşma kapsamına almasına neden olmuştur.

16/12/2013 tarihinde Türkiye ile Avrupa Birliği arasında "Geri Kabul Anlaşması" ve "Vize Serbestisi Diyaloğu Mutabakat Metni" imzalanmıştır. AB İçişleri Komiseri Sayın Cecilia Malmström Vize Serbestisi Diyaloğu için "ne zaman tamamlanacağı veya bu teklifin ne zaman sunulacağı, vize serbestisi konusunda Türkiye'nin yol haritasındaki gerekleri yerine getirmesine bağlı olacaktır" diyerek diyalogu ucu açık bir süreç olarak tanımlamıştır. "Geri Kabul Anlaşması" ile ise ülkemizin AB'nin yasadışı göçmenlerini göndereceği yer olacağı iddia edilmektedir.

Öte yandan ülkemizde işsizlik çift haneli rakamlara yeniden yaklaşarak %9.9 ile geçen yılın eylül ayına göre 292.000 kişi artmış, toplamda 2.831.000 olmuştur. Türkiye Devrimci İşçi Sendikalar Konfederasyonu Araştırma Enstitüsü'nün (DİSK-AR) TÜİK tarafından açıklanan Hanehalkı İşgücü Anketi Eylül 2013 dönem sonuçlarının değerlendirildiği raporuna göre umudu olmadığı için ya da diğer nedenlerle son 3 aydır iş arama kanallarını kullanmayan ve bu nedenle işsiz sayılmayanlar dâhil edildiğinde işsizlik oranı %15.9, işsiz sayısı da 4.864.000 kişi olmaktadır. Çaresizler, umutsuzlar ve resmi işsizlerin toplam sayısı 5.878.000 bindir.

Ülkemizde yasal yollarla çalışan ve çalışmak isteyenlerin durumuna bakıldığında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verilerinden, son 4 yılda toplam 114.085 yabancı

uyruklu kişinin ülkemizde çalışma izni almak için başvuru yaptığı, bunlardan 64.279 kişinin başvurusunun onaylandığı, 49.806 kişinin başvurusunun ise onaylanmadığı anlaşılmaktadır.

2010 yılında ülkemizde çalışma izni için başvuran yabancıların sayısı 5.339 iken, bu sayı 2013 yılında 48.279 olmuştur. 2010 yılında 5.339 başvurudan 2.839 tanesi onaylanırken, 2013 yılında bu sayı 30.241'e yükselmiştir. 4 yılda çalışma izni alanların sayısı 10 kattan fazla artmıştır.

27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı "Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun"un 29/8/2003 tarihli ve 25214 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği"ne göre, çalışma izni talep edilen işyerinde en az 5 Türk vatandaşının istihdamı zorunlu tutulmakta, ilk yabancıdan sonraki her bir yabancı başına da beşer Türk vatandaşı istihdam etmek gerekmekte ise de bu kural yabancı devlet havayollarının Türkiye temsilciliklerinde, eğitim sektörü ve ev hizmetlerinde çalışacak yabancıların çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde uygulanmamaktadır.

Ülkemizdeki yabancı çalışanların maaşları asgari ücrete endekslenerek devlet güvencesine alınmıştır. İşveren tarafından ödenecek ücretin, başvuru tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan asgari ücret tutarı dikkate alınarak hesaplanması zorunlu tutulmaktadır. Örneğin, üst düzey yöneticiler, pilotlar, mühendis ve mimarlara asgari ücretin en az 6,5 katı ödenmek zorundadır. Öğretmenler, psikologlar, müzisyen ve sahne sanatçısı unvanlarında çalışacak yabancılar için asgari ücretin 3 katı, ev hizmetlerinde çalıştırılacak yabancılar için ise asgari ücretin 1,5 katı ücret ödenmesi gerekmektedir.

Bilindiği gibi hükümetinizce ülkemizde çocuk, yaşlı, engelli ve hasta bakımı için çeşitli yollarla kurslar düzenlenerek bakım alanında istihdam ve özellikle de kadın istihdamı teşvik edilmektedir. Bakım alanında eğitim alan ve iş arayan vatandaşlarımızın ücret beklentisi de asgari ücretin üstünde olmamakla birlikte yine de iş bulamamaktadırlar. Oysa ev hizmetlerinde çalıştırılan yabancı uyruklu çalışanlar yasa gereği asgari ücretin 1,5 katı (1532,25 TL) ücret karşılığı çalışabilmektedirler.

Atanmayı bekleyen 215.000 bin öğretmen adayının olduğu ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın 127.000 öğretmene ihtiyaç duyduğu ülkemizde hükümetiniz 2014 yılı Şubat ayında ancak 10.000 öğretmen ataması yapmayı planlayabilirken eğitim sektöründe Türk vatandaşı istihdamı gerekmemektedir. Yabancı uyruklu öğretmenler asgari ücretin 3 katı (3064,5 TL) maaş alabilmektedirler.

İstihdamda, hükümetin çalışma izinlerinde izlediği politika, hükümet eliyle eğitildikten sonra iş arayan Türk vatandaşı bakıcıların, ve zaten yıllardır atanamayan öğretmenlerin iş bulmasını engellemektedir.

Tüm bu hususlara ek olarak, son yıllarda ülkemize komşu ülkelerde yaşanan sıkıntılar nedeniyle çoğu yasadışı yollarla gelip yerleşerek iş bulan ya da iş arayanlar da eklenmiştir. Son olarak, AKP hükümetinin 16/12/2013 tarihinde imzaladığı Geri Kabul Anlaşmasıyla da ülkemizi transit ülke olarak kullanan üçüncü ülke vatandaşlarının AB ülkelerinden gönderildiklerinde ülkemize geri kabulü zorunlu olmuştur. Bu durumda 5.878.000 gerçek işsizimiz, yasal yollardan iş arayan yabancı uyruklular, ülkemize yerleşen sığınmacılar ve transit ülkelere geri kabul edilecek göçmen ve ilticacılarla birlikte ülkemizde "istikrarlı" işsizlik artışı kaçınılmaz görünmektedir.

Bu bağlamda;

1. Ülkemizde gerçek anlamda % 15.9 olan işsizlik oranı Ekonomi Bakanı Sayın Zafer Çağlayan'ın ifade ettiği %5-6 seviyesine nasıl düşürülecektir? 11 yıldan bu yana çift haneli rakamların altına düşmeyen gerçek işsizlik oranı bundan sonra nasıl düşürülecektir?

2. Avrupa Birliği ile Türkiye arasında imzalanan Geri Kabul Anlaşması'nın ülkemizin çalışma yaşamı ve sosyal güvenliğine getireceği yük hesaplanmış mıdır?

36189

3. Ülkemizde yabancı uyrukluların çalışma izni için başvurabilecekleri sektörler ve meslekler, vatandaşlarımızın (örneğin çocuk, yaşlı, engelli ve hasta bakıcıları, öğretmenler) istihdam konusunda hükümetinizden beklentileri dikkate alındığında, Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi, vatandaşlarımızın bu sektör ve mesleklerde öncelikli istihdamı lehinde düzenlenecek midir?

4. Ülkemize yerleşen sığınmacılar ve transit ülkelere geri kabul edilecek göçmen ve ilticacıların ülkemizdeki işsiz sayısı ve oranını ne kadar artıracak hesaplanmıştır?